

Wat werkt in lokale isolatieaanpakken?

Praktische lessen voor gemeenten uit onderzoek van Buro Loo naar de SPUK LAI

Versie 2.2 22-09-2026

Gemeenten werken hard aan het versnellen van woningisolatie. Tegelijkertijd blijkt in de praktijk dat niet iedere aanpak automatisch leidt tot meer bereik of meer uitgevoerde maatregelen. Vooral het bereiken van bewoners die niet vanzelf in beweging komen, vraagt om een andere aanpak.

Op basis van gesprekken met gemeenten, regio's, uitvoerders, bewoners en experts zijn lessen verzameld die helpen om lokale isolatieaanpakken effectiever, toegankelijker en mensgerichter te maken. Deze hand-out is een praktische samenvatting van inzichten uit het onderzoek van Buro Loo die gemeenten direct kunnen gebruiken.

Heb je vragen? Neem contact op met opgavemanager Isoleren & Energiearmoede Roelf van Till (roelf.till@nplw.nl). Bekijk de [agenda](#) van NPLW voor bijeenkomsten over isoleren en energiearmoede.

Inhoud

1	Houd regelingen eenvoudig.....	2
2	Vertrouwen is belangrijker dan de subsidie zelf	2
3	Deur-aan-deur werkt (mits goed georganiseerd)	3
4	Kijk breder dan energiebesparing.....	3
5	Ontzorg bewoners zoveel mogelijk.....	4
6	Werk samen met het sociaal domein	4
7	VvE's vragen om een intensieve aanpak	5
8	Leer van andere gemeenten.....	5
9	Benut de kracht van persoonlijk contact	6
10	Test wat werkt	6
11	Monitor de voortgang vanaf het begin	7
12	Houd rekening met soortenbescherming	8
	Bijlage 1: prototype 'rijke' isolatie-aanpak.....	2

Deze hand-out digitaal bekijken? Scan de QR-code

1 Houd regelingen eenvoudig

Veel gemeenten hebben in korte tijd uitgebreide regelingen ontwikkeld met verschillende voorwaarden, bedragen en routes. Te complexe regelingen leiden tot verwarring en inwoners die afhaken. Gemeenten die hoge conversie behalen, kiezen vaker voor:

- eenvoudige voorwaarden;
- duidelijke bedragen;
- een overzichtelijke klantreis;
- zo min mogelijk administratieve stappen.

Wat helpt?

- Werk met heldere subsidiebedragen.
- Vermijd ingewikkelde percentages of uitzonderingen.
- Gebruik eenvoudige taal. En eventueel meerdere talen of uitleg met een video i.p.v. brief. [Hier](#) vind je een voorbeeld.
- Houd rekening met tarieven van uitvoerders.
- Ontwikkel een klantreis samen met bewoners.

Voorbeelden uit de praktijk

[Pijnacker-Nootdorp isoleert volop met eigen subsidieregeling](#)

[Meer woningen verduurzamen door gezamenlijke SpUk LAI-aanpak in provincie Utrecht](#)

2 Vertrouwen is belangrijker dan de subsidie zelf

Voor veel bewoners is wantrouwen richting overheid, papierwerk of commerciële partijen een grotere drempel dan het subsidiebedrag. Milieu Centraal heeft een handboek ontwikkeld voor lokale energiehulp via vertrouwde kring. Bekijk hem [hier](#).

Persoonlijk contact en herkenbare afzenders maken vaak het verschil.

Wat helpt?

- Werk samen met opbouwwerkers, wijkteams en welzijnsorganisaties.
- Zet energiecoaches of sleutelpersonen uit de wijk in. [Hier](#) vind je een overzicht van organisaties die energiehulp bieden.
- Gebruik vertrouwde netwerken en bewonersambassadeurs. Kijk hier wie dat kunnen zijn: [Energiehulp via de vertrouwde kring](#)
- Zorg voor zichtbaarheid in de wijk.
- Gemeenten als Arnhem, Leeuwarden en Dordrecht laten zien dat deze aanpak werkt. Zie de voorbeelden hiervan hieronder.

Voorbeelden uit de praktijk

[Nabijheid en vertrouwen leiden](#)

["Als je het dorp ingaat, dan gebeurt er iets" – zo bereikt Hollands Kroon energiearme huishoudens](#)

["Als mijn buur het kan, kan ik het ook" – Hoe Breda met Energieke Buren bewoners in beweging krijgt](#)

3 Deur-aan-deur werkt (mits goed georganiseerd)

Een brief alleen bereikt niet iedereen. Vooral voor bewoners met weinig tijd, stress of weinig vertrouwen helpt persoonlijk contact. Het helpt vaak om meerdere contactmomenten te hebben. Heb je te maken met verschillende culturen? Bekijk de [Toolkits voor energiehelpers](#).

Deur-aan-deuraanpakken kunnen zorgen voor:

- meer vertrouwen;
- minder uitstelgedrag;
- hogere conversie.

Wat helpt?

- Werk met vaste gezichten in de wijk. Of nog beter: uit de wijk
- Combineer gesprekken met kleine directe hulp, zoals tochtstrips of radiatorfolie.
- Zorg voor goede afstemming met andere wijkactiviteiten. Kijk waar aansluiten bij wijkactiviteiten mogelijk is.
- Voorkom een commerciële uitstraling.
- Herhaal je acties en kies voor logische momenten.

Voorbeelden uit de praktijk

["Als je het dorp ingaat, dan gebeurt er iets" – zo bereikt Hollands Kroon energiearme huishoudens](#)

[Gemeente Borsele zorgt voor reuring in de dorpen](#)

[Zo begeleidt Weststellingwerf bewoners van A tot Z naar een geïsoleerd huis](#)

4 Kijk breder dan energiebesparing

Niet iedere bewoner wordt enthousiast van klimaatdoelen of CO₂-reductie. Andere thema's sluiten vaak beter aan bij de leefwereld van bewoners. [Bekijk](#) de playlist 'Geef je warmte door' om je er een beter beeld van te maken. Een voorbeeld van thema's die beter aansluiten bij de leefwereld zijn:

- minder tocht;
- een gezonder huis;
- meer comfort;
- koelere woningen in de zomer;
- minder energiebelasting;
- vermijd (toekomstige) energiebelasting;
- word minder afhankelijk van het net.

Wat helpt?

- Sluit aan bij wat bewoners belangrijk vinden.
- Pas communicatie hierop aan.
- Verdiep je in de doelgroep.
- Test en houdt bij wat wel/niet werkt. Bekijk hoofdstuk 10 van deze hand-out.

Gemeenten die aansluiten bij wat bewoners belangrijk vinden, krijgen bewoners vaker in beweging.

Voorbeelden uit de praktijk

[Warmtescan helpt Limburgse gemeente Bergen bij isolatieopgave](#)

[Achterhoek maakt met energieloket energiebesparing en isolatie makkelijker](#)

5 Ontzorg bewoners zoveel mogelijk

Voor veel bewoners zit de grootste drempel niet in de maatregel zelf, maar in alles eromheen:

- formulieren;
- offertes;
- planning;
- aanvragen;
- onzekerheid.

Wat helpt?

- Eén aanspreekpunt.
- Hulp bij aanvragen.
- Vooraf ingevulde formulieren.
- Ondersteuning bij ISDE of leningen.
- Een duidelijke stap-voor-stap aanpak.
- Organiseer collectieve inkoopacties. Dat neemt keuzestress weg en geeft garantie.

Hoe minder 'gedoe', hoe groter de kans dat bewoners daadwerkelijk meedoen.

Voorbeelden uit de praktijk

[Zo begeleidt Weststellingwerf bewoners van A tot Z naar een geïsoleerd huis](#)

[Achterhoek maakt met energieloket energiebesparing en isolatie makkelijker](#)

[Van huisfluisteren tot collectief inkopen in Veldhoven | NPLW](#)

[Meer woningen verduurzamen door gezamenlijke SpUk LAI-aanpak in provincie Utrecht](#)

[Met SpUk LAI helpen gemeenten Oost-Groningse huiseigenaren verduurzamen](#)

[Bewonersreis voor mensen die wel willen, maar niet kunnen](#)

6 Werk samen met het sociaal domein

Voor financieel kwetsbare bewoners werkt een standaard duurzaamheidsaanpak vaak onvoldoende. Gemeenten die succesvol zijn, trekken vaker samen op met:

- schuldhulpverlening;
- wijkteams;
- welzijnsorganisaties;
- gezondheidsorganisaties;
- armoede-aanpakken.

Waarom?

Omdat isolatie vaak samenhangt met bredere vragen rondom bestaanszekerheid, gezondheid en vertrouwen.

Voorbeelden uit de praktijk

["Als je het dorp ingaat, dan gebeurt er iets" – zo bereikt Hollands Kroon energiearme huishoudens](#)

[Gemeente Wageningen en Woningstichting Wageningen gaan samen met 'verbinder' energiearmoede tegen](#)

[Hoe Wageningen energiearmoede aanpakt door samen te werken](#)

[Joint venture tussen bewonerscoöperatie en de gemeente Wageningen](#)

7 VvE's vragen om een intensieve aanpak

VvE-verduurzaming blijkt in vrijwel alle gemeenten complexer dan grondgebonden woningen. Houd rekening dat er veel tijd en procesbegeleiding komt kijken bij VvE-verduurzaming.

Veel voorkomende issues:

- achterstallig onderhoud;
- verschillende belangen;
- beperkte reserves;
- ingewikkelde besluitvorming;
- behoefte aan begeleiding.

Wat helpt?

- Specialistische ondersteuning.
- Procesbegeleiding.
- Integrale aanpak van onderhoud én verduurzaming.
- Regionale kennisdeling.
- VvE-loketten of expertpools.

Voorbeelden uit de praktijk

[VvE's in Diemen: voorlopers in gasvrij maken](#)

[Gemeente Amsterdam lanceert isolatieoffensief met NIP LAI-subsidie](#)

[Woningcorporatie SallandWonen stelt SMP op met behulp van vrijwilligers](#)

8 Leer van andere gemeenten

Veel gemeenten lopen tegen vergelijkbare vragen aan. Juist daarom helpt het om ervaringen actief uit te wisselen.

Wat helpt?

- Maak gebruik van regionale structuren, zoals [regiocoördinatoren isolatie](#);
- praktijkvoorbeelden delen;
- regionale leerkringen;
- gezamenlijke pilots;

- uitwisseling tussen koplopers en starters op bijeenkomsten van het LOE;
- en concrete formats die direct bruikbaar zijn.

Voorbeelden uit de praktijk

[Samenwerken in de Drechtsteden: versnellen en kennisdelen | NPLW](#)

9 Benut de kracht van persoonlijk contact

Deur-aan-deuraanpakken kunnen helpen om bewoners sneller in beweging te krijgen. Persoonlijk contact verlaagt drempels, maakt vertrouwen makkelijker en voorkomt dat bewoners een aanbod uitstellen.

Wat helpt?

- Werk met mensen die bewoners vertrouwen, zoals opbouwwerkers, sociaal werkers of andere vertrouwde gezichten. Moet je die nog vinden? Organiseer dan een Geef Je Warmte Door dag met behulp van de [Toolkit Organiseer zelf een Geef Je Warmte Door-dag](#).
- Begin klein. Een kort gesprek of kleine hulp kan de stap naar een afspraak of isolatiemaatregel makkelijker maken.
- Investeer in goede training en coaching van medewerkers. Sociale vaardigheden en communicatie zijn minstens zo belangrijk als technische kennis.
 - De e-learning '[energiearmoede herkennen](#)' geeft inzicht in de doelgroep en hoe je de doelgroep het beste aanspreekt en ondersteunt. Hier komen ook sociale vaardigheden aan bod.
- Zorg voor voldoende budget voor persoonlijk contact en wijkgerichte inzet.
- Wees voorzichtig met een commerciële uitstraling. Bewoners kunnen afhaken als zij het gevoel krijgen dat zij iets verkocht wordt.
- Stem de aanpak af met andere activiteiten in de wijk en voorkom dat bewoners meerdere keren door verschillende partijen worden benaderd.

Persoonlijk contact werkt vooral wanneer bewoners zich gezien en geholpen voelen. De kracht zit daarom niet alleen in aanbellen, maar in wie er aanbelt en hoe het gesprek wordt gevoerd.

Voorbeelden uit de praktijk

[Nabijheid en vertrouwen leiden](#)

[Zo begeleidt Weststellingwerf bewoners van A tot Z naar een geïsoleerd huis](#)

["Als mijn buur het kan, kan ik het ook" – Hoe Breda met Energieke Buren bewoners in beweging krijgt](#)

["Als je het dorp ingaat, dan gebeurt er iets" – zo bereikt Hollands Kroon energiearme huishoudens](#)

10 Test wat werkt

Niet iedere boodschap of aanpak werkt voor iedere doelgroep. Wat bewoners aanspreekt, kan per wijk of doelgroep verschillen. Door verschillende boodschappen en manieren van benaderen uit te proberen of boodschappen samen met mensen uit de wijk te ontwikkelen, krijg je beter zicht op wat bewoners daadwerkelijk in beweging brengt.

Een lerende aanpak helpt om succesvolle elementen verder uit te bouwen en minder effectieve aanpakken tijdig bij te sturen.

Wat helpt?

- Test verschillende boodschappen, bijvoorbeeld over comfort, gezondheid of een lagere energierekening.
- Vergelijk welke boodschap of welk communicatiemiddel het beste werkt.
- Kijk niet alleen naar bereik, maar ook naar hoeveel bewoners daadwerkelijk een afspraak maken of een maatregel uitvoeren.
- Betrek bewoners en ervaringswerkers bij het ontwikkelen en testen van communicatie.
- Deel ervaringen met andere gemeenten, zodat niet iedere gemeente opnieuw het wiel hoeft uit te vinden.
- Maak ruimte om tussentijds bij te sturen. Een aanpak hoeft niet meteen perfect te zijn.

Test klein, meet wat er gebeurt en pas de aanpak aan. Zo wordt de isolatieaanpak steeds beter afgestemd op wat bewoners nodig hebben.

Voorbeelden uit de praktijk

[Isolatie- of aardgasvrijbordjes in de tuin: doen of niet?](#)

[Warmtescan helpt Limburgse gemeente Bergen bij isolatieopgave](#)

[Proeftuin in de praktijk: Ramplaankwartier in Haarlem](#)

11 Monitor de voortgang vanaf het begin

Monitoren van de voortgang is belangrijk. Door vanaf de start gegevens bij te houden, zie je waar de aanpak op koers ligt en waar bijsturing nodig is.

Houd in ieder geval de voortgang bij op de onderdelen die ook in de RVO-monitor worden gevraagd. Zo ontstaat een duidelijk beeld van het bereik, de ondersteuning en de daadwerkelijk uitgevoerde maatregelen.

Wat helpt?

- Houd het aantal geïnformeerde eigenaar-bewoners bij.
- Registreer het aantal geïnformeerde VvE's en afgegeven energieadviezen.
- Houd bij hoeveel ISDE- en SVVE-aanvragen zijn begeleid en hoeveel financiële adviezen zijn afgegeven.
- Registreer het aantal straat- of wijkgerichte grootschalige aanpakken.
- Houd bij hoeveel woningen minimaal één isolatiemaatregel hebben toegepast en hoeveel daarvan boven de WOZ-NHG-grens vallen.
- Houd ook het aantal verbeterde 'doe-het-zelf'-woningen bij.
- Controleer de voortgang periodiek en doe dit minimaal meerdere keren per jaar.

Een goede monitor is meer dan een verzameling cijfers. Gebruik de informatie om te zien wat goed gaat, waar bewoners afhaken en waar de aanpak moet worden aangepast. Een vaste monitoringcyclus helpt om inzichten ook daadwerkelijk te vertalen naar actie.

Meer informatie: [Stappenplan monitoring](#)

Voorbeelden uit de praktijk

12 Houd rekening met soortenbescherming

Bij het isoleren van woningen moet rekening worden gehouden met beschermde diersoorten, zoals vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen. Isolatiemaatregelen kunnen hun verblijfplaatsen verstoren of vernietigen.

Daarom is het belangrijk om al bij de voorbereiding van de isolatieaanpak rekening te houden met de regels voor soortenbescherming en na te gaan of een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig is.

Wat helpt?

- Stem de aanpak vroeg af met de provincie. De provincie is verantwoordelijk voor het verlenen van vergunningen en het toezicht op soortenbescherming.
- Breng vooraf in kaart of beschermde soorten aanwezig kunnen zijn.
- Kijk of een (pre-)soortenmanagementplan (SMP) mogelijk is. Met een SMP kan een gebiedsgerichte aanpak worden opgezet, waardoor niet voor iedere woning afzonderlijk ecologisch onderzoek nodig is.
- Heeft de gemeente al een SMP? Zorg dan dat dit leidend is bij de uitvoering.
- Informeer isolatiebedrijven en bewoners tijdig over de voorwaarden en werkwijze.
- Houd rekening met de natuurkalender en zorg waar nodig voor vervangende verblijfplaatsen. Het natuurvrij maken van een woning kan een jaar duren.

Begin hier zo vroeg mogelijk mee. Een vergunningstraject of soortenmanagementplan kan tijd kosten en invloed hebben op de planning van de isolatieaanpak.

Meer informatie: [Natuurvriendelijk isoleren | NPLW](#)

Voorbeelden uit de praktijk

[Omgevingsdienst Haaglanden ondersteunt gemeenten actief in het SMP-traject](#)

[Woningcorporatie SallandWonen stelt SMP op met behulp van vrijwilligers](#)

Let op

Er is niet één aanpak die overal werkt. Er is wel een duidelijke rode draad zien:

Succesvolle isolatieaanpakken zijn niet alleen technisch of financieel goed georganiseerd, ze sluiten vooral aan bij de leefwereld van bewoners.

Dat vraagt om:

- eenvoud;
- vertrouwen;
- zichtbaarheid;
- samenwerking;
- en ruimte om te leren in de praktijk.

Bijlage 1: prototype 'rijke' isolatie-aanpak

Maatregelen en hoogte subsidiebedrag		Communicatie = boodschap	Afzender/ boodschapper	SMP	Data
> € 2000 / 1 volledige maatregel	Subsidie voor tweede maatregel	Gerichte brief	Wijkconsulent 'geboren getogen'	Aanwezig SMP	Doelgroep(en) bewoners in beeld
Bonus biobased	Extra bijdrage vanuit Provincie/Regiodeal/ Volkshuisvestingsfonds	Deur-aan-deur	Energiecoach in dienst	Monitoring SMP	Subdoelgroep bewoners in beeld
Burenbonus		Zichtbaar in de wijk	Inzet ervaringswerkers		Woningen in beeld
Bonus energiearmoede	Energiecontractcheck: analyse besparingspotentieel	Combi online/offline	Inzet professionele lokale organisaties		Monitoring uitkomsten/ uitvoering
Opplussen subsidie met eigen middelen	Ondersteuning aanvraag (formulierenbrigade)	Generiek / afgestemd op doelgroep	Inzet voorbeeld- bewoners		Archetypen woningen + profiel bewoners
Opplussen subsidie met VHV/ andere potjes	Potjeschecker	Eenmalig / herhaling	Inzet 'Zachte' sociale netwerken		
ISDE of lening aanvraag namens bewoner		Meerjarig lerende communicatie- aanpak			